

ХЁРСЕМ — ПАРАЗИТСЕМ!!

Хальхи хаҗатсене гата хёрсене итлесен арсынсем нима юрәхсәр иккен. Мёскёнсене эфир пур енчен те кўрентеретпёр: хирёс чёнетпёр, парнесем илсе намастияр, пулшмастияр...

Пире мён пёчкренех макәрма юрамасть, пётём ёсе хамаран тумалла, хёрсем кўрентерсен те вёсене хирёс чёнмелле мар, яланах пётём айпа хамар сине илмелле, тёрлө апат-шимёсје те ширён ханаламалла тата ыгтти те тесе вёрентеҗё. Хёр ачасене вара пачах урәхла «Ас» парасҗё: хёр суралнә пулсан уяһн никама та пәхәмалла мар, вәл яланах тёрёс тавать. Телейлө пулас тесен, әһәслә качча тухас тесен уяһн хайёһн келеткине, сән-шитне кәна пәхма вёренмелле. Ҷавәнша ёнтө хальхи 9-11 класс шиксем урок вёренес вярәнне модный журналсемје каталогсем ускаласа, каччәсене мёнле җавәрмаллине «әса вёренсе» парасҗё. Нумайаштө хайсен тура панә илмелёхе хёс-пәшәл вярәнне усә курать. Хайсен җамрәкләхне хакләрах хакпа «сутаспәһн» тәрәшәҗё. Паллах, ширён пек чухән тата чаша тухман каччәсемје вёсем

калаҗаспәһн та мар. Эфир, кашни кун ашпё-амәшпе пулшпакансем, килтен панә укҗана сирёпрех тытакансем тата сәмаһпа выляма юратманнисем — вёсене интереслө мар! Эфир вёсемшён иккёмөш сортлә җынсем! Паллах, аҗтан хёрсем шире хаклама вёренчёр-ха? Вёсен амәшөсем пёрмай ашпёсене укҗа сахал ёлесе илшипён, хайсене хуҗаләхә тытса тәма пулшпманнишәһн...— вәрҗасҗё. Хёрёсене укҗа тенкёллине тупма ХУШАҢҢҢ! Лешөсем юрату мённе туйса курмасарах ватә стариксемје явәҗса каяҗё, ыгтти 17-20 сулхи айван хёрсем пек пёрлөпөссө, пуян арәм пуласса панаҗё. Анчах та кётни кәләхәх пулө — сире пәрхаса вёсем сирёнген те җамрәкраххисене, илмелөреххисене тупёс. Сиссе те юлаймәр — пөччен юләр!

Каләшәр, ширён шкултах хәш-пёр хёрсем

пирён «каччәсем» сине пыр төпөше кәшкәрни те пулать. Хирёс пёр сәмах та пулин чёнесе пәх-ха вёсене — хәвән сиччен усал сәмахсемје мён-мён сёһни пөтмөстөн!

Пёри мар, пёр сирём «Чирерук» пырса кәшкәрё сан сине. Вёсен чөлхипе хирёс калаҗмасан е сурса ямасан вёсен җаварне хушлама та пулмасть. Каҗарәр та хальхи хёрсем, кунтан кун чәркәшланса тата укҗа-тенкөне парәһса та пәхәһса үсетөр. Пирён авланма вәхәт ситсен ирөкөсөрех хусахәһн пурәнма тивө ёнтө. Мана хёрсем шкулта та хайсен кәһнтәмләхөпе йәләхтарса ситерчөс. Кашни кун килте арәм кәшпанине чәтма вәй-хал ситереес сук. Ирөкөсөрех чун ләшкәләхне е укҗалла җамрәк хёр патёһче, е эрехре шырама тивет. Ун пек пурнәҗа суйласа илчиччен әлө пөчченлөхе суйлатәһ!

А., Москакасси шкулө

ЮРАТУСАР ТЕЛЕЙ СУК

Нумай каланә юрату сичнен. Кашни җак әһлава хайне май әһланать. Кашниех мён-ши вәл чән-чән юрату тесе хайёһччен ытатъ.

Юрату — чөрери вёри, асамлә туйәм.

Ҷак туйәм яланах хөрүллө пултәр тесен чи малтанах юратма пөлмелле иккен. «Пёр-пёрне шанни, упрани, әһланма-каҗарма пөлни — юратәва нумай җулсем хушши сыхлама пулшпәт», — теҗҗө асаннесем. Тен, вёсем тёрөсөх калаҗҗө? Тен, эфир хамаран юратәва сыхлама пөлместпёр. Пөчкөк йәһәшпәһнах хамар телее, хамарах таптәһ. Пёрре суранланнә чөрене теҗёр хут пурәнма, вёренмете җәмәл мар. «Юрату сурапөнчен эмел җук», — теҗҗө. Ҷавәнша та чи хаклә җынша

Юрату — чөрери вёри, асамлә туйәм. Ҷак туйәм яланах хөрүллө пултәр тесен чи малтанах юратма пөлмелле иккен.

ваттисен сәмахне

хутпәһннә чух кашни утәма шухәшласа пусмалла, кашни сәмаха суйласа к а л а м а л л а . «Сиччө виҗ те пёрре кас» текен манмалла мар.

Унсәррән пурнәҗ авәрө сире җавәрса ярө те чи телейсөр җын туса хурө.

Ман шутпа, җыннән пурнәҗө мёнле аталанаси, уяһн телейлө кун-сулө йәлгах юратуран килет. Юратура телей тусан ыгтти йывәрләхсене те сөнме җәмәлдрах. Пурнәҗу та кал-кал, пёр тикөс пырө.

Сөгел сиччи сөнө апата тутаниччен эфир әһа пур енчен те хак паратпәр: куҗпа сәнәтпәр, ш ә р ш л а с а пәхәтпәр, пөчкөкөн тутанса илетпёр... Юрату та җамрәксемшён сөнө апат пекех пурне те илөртег, уяһн шимёсене пурин те тутанса пәхәс килет. Тен, кунта та җавән пекех, юрату ыгамне пусурах кёрсе үкчиччен малтан хәвәрән т у й а м а р с е н е тёрөслөсе пәхмалла,

сәпәйләхпа чыса мала хурса чун сирөшлөхне аталантармалла? Юрату сөмсө чунлисене, чысәр хәтланакансене килөштермест. Кунта ачашпәһпа сирөшлөх, айванләхпа тавҗәруләх, хастарләхпа сәпәйләх юнашар тәраҗҗө. Пурин те виҗеллө пулмалла. Ун чухне тин эфир юрату маншәһн чи тутлә шимөс тесе калайратәр.

Настя АЛЕКСЕЕВА

10С класс, Калайкасси шкулө

ЭС МАНА КИЛӨШЕТӨН...

Хёрсем каччән хәш енёсене юратаҗҗө:

1. Кәмәл-сипете – 48 процент
2. Каччә илемлө пуллине – 45 процент
3. Ырә пуллине – 40 процент
4. Әса – 33 процент
5. Хайне тыгтнине – 30 процент
6. Юмор пуллине – 28 процент
7. Уҗә кәмәллә пуллине - 23 процент
8. Пирус туртманнине, эрех ёсменшине – 20 процент
9. Әһланма пөлнине – 18 процент
10. Калаҗма пөлнине – 15 процент
11. Мёнле утнине, хөрне калаҗма пөлнине – 13 процент
12. Интереслө пуллине – 10 процент
13. Романтик пуллине – 8 процент
14. Ут-пү сирөһ пуллине – 5 процент
15. Чун тумә пөлнине – 3 процент.

Эсир юратпәр, сире те пурте юратчәр — акә вәл чи кирли.

Ыйтәмара 50 хёр хутпәһннә. Вёсем каччәсенче килөшекен 5 ен паләртпә.

Хёрсен шухәшпе
Настя АЛЕКСЕЕВА
төһчөнө

Хисеплө вулакансем!

Көсөх Сәваплә Валентин кунө. Юратнә җынсене саламлама ан манәр. Редакци сиртен җак кунпа җыхәннә статьясем, саламсем, шухәшсем кётет.